

EU:n rakennerahastokausi 2021-2027 ja NGEU-EU:n elpymis- ja toipumisvälineet 2020-2023

Katsaus 18.1.2021

Timo Vesiluoma, aluekehitysjohtaja
Satakuntaliitto

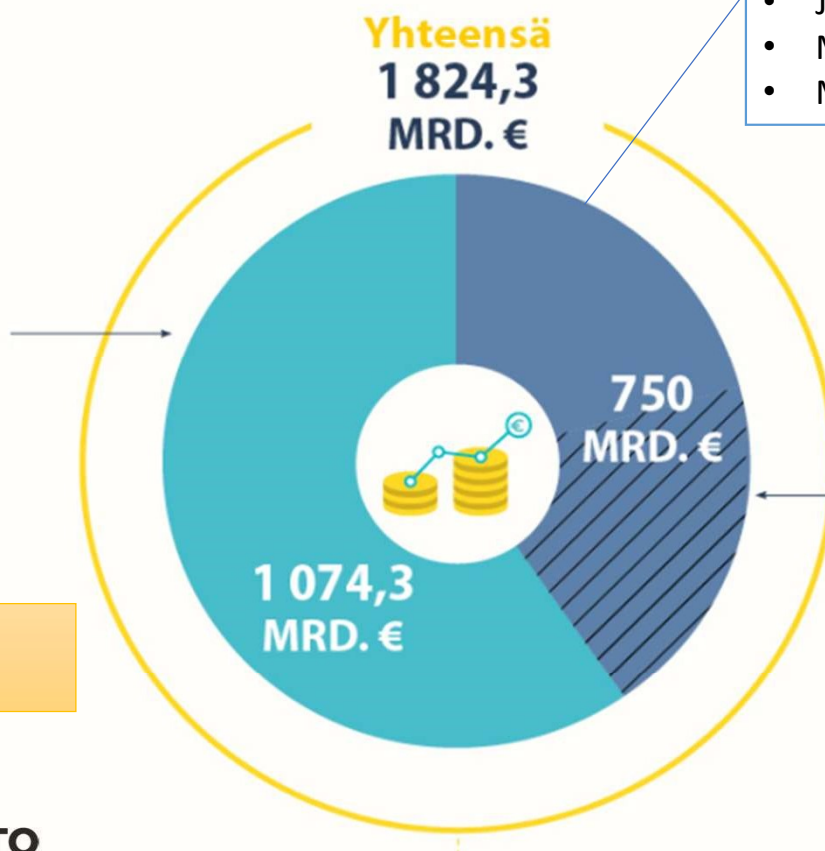
SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

EU:n monivuotinen rahoituskehys MFF (pitkän aikavälin budjetti):

- Euroopan parlamentin annettua hyväksyntänsä 17. joulukuuta 2020 Euroopan neuvosto hyväksyi asetuksen EU:n monivuotisesta rahoituskehyksestä vuosiksi 2021–2027.
- Asetuksessa säädetään EU27-maiden pitkän aikavälin budjetista, jonka määrä on 1 074,3 mrd. € vuoden 2018 hintoina.
- Yhdessä **750 mrd. €:n suuruisen Next Generation EU -elpymisvälineen** kanssa EU voi tulevina vuosina myöntää noin 1,8 Mrd euroa rahoitusta, jolla tuetaan toipumista koronapandemiasta ja EU:n pitkän aikavälin prioriteetteja eri politiikanaloilla.
- Pitkän aikavälin budjetti kattaa seitsemän menoalaa. Se tarjoaa kehyksen lähes 40 EU:n meno-ohjelman rahoitukselle seuraavalla seitsenvuotiskaudella.
- Useimmat EU:n alakohtaiset rahoitusohjelmat on tarkoitus hyväksyä vuoden 2021 alussa, ja niitä sovelletaan takautuvasti vuoden 2021 alusta.
- MFF:n keskeisiä menoaloja mm:
 - **Aluepolitiikka ja koheesiorahoitus:** 330.2 Mrd euroa, josta
 - European aluekehitysrahasto (EAKR): 200.4 Mrd euroa
 - (Koheesiorahasto: 42.6 Mrd euroa)
 - Euroopan sosiaalirahasto+ (ESR+): 88 Mrd euroa
 - **Maatalous** 350 Mrd euroa
- Vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat läpileikkaavia teemoja

EU:n menot 2021–2027

Monivuotinen rahoituskehys
EU:n 7-vuotinen budjetti

- RRF – Recovery and Resilience Facility
- ReactEU-elpymis- ja toipumistuki
- JTF – Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto
- Maaseuturahasto
- Muut lisäykset, mm. Horisontti Europe, Invest EU

Next Generation EU

Alkuvuosiin painottuva covid-19-elpymispaketti

- 390 mrd. € avustuksia
- 360 mrd. € lainoja

Rahoitusmarkkinoilta hankittu pääoma

Vanhan ohjelmakauden 2014-2020 jatke vuosina 2021-2023.
Suomen NGEU-saanto noin 3,2 Mrd euroa.

Suomen MFF-saanto noin 2 Mrd euroa (sis. EAKR, ESR).

Suomen saanto: $2 + 3,2 = 5,2$ Mrd euroa

Elpymis- ja palautumistukivälineestä annetaan erillinen EU-tason asetus

NEXT GENERATION EU (NGEU) – EU:N ELPYMISPAKETTI yhteensä 750 Mrd €

Suomen saanto
yhteensä noin
3,2 Mrd euroa

**EU:n palautumis- ja
tukiväline (Recovery and
Resilience Fund - RRF)
672,5 Mrd €**

josta lainoja 360 Mrd €
- josta avustuksia 312,5 Mrd €

**Suomen saanto noin
2,33 Mrd €**

VM Suomen kansallinen
elpymis- ja
palautumissuunnitelma

Alueelliset suunnitelmat eivät
varsinaisesti ole kansallisen
suunnitelmatyön pohjana,
mutta sieltä voidaan nostaa
asioita myös kansalliseen
suunnitelmaan.

**REACT EU
47,5 Mrd
€**

**Suomen saanto
166 M€
EAKR + ESR**

- Ohjelman muutos RR-
ohjelmaan 2014-20
- Selviytymissuunnitelmat

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan elpymispaketin kautta
EAKR+ESR -varoja kuluvan kauden ohjelmaan ja lisäksi
tulevan kauden ohjelmaan JTF-varoina

MUUT 30 Mrd €

- Horisontti Eurooppa 5 Mrd €
- Invest EU 5,6 Mrd €
- Maaseudun kehittäminen 7,5 Mrd €
- JTF 10 Mrd €
- RescEU 1,9 Mrd€

**Suomen JTF -
saanto 424 M€**

Oikeudenmukaisen
siirtymän ohjelma,
siirtymäsuunnitelmat

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Next Generation EU (NGEU) – EU:n elpymis- ja palautumistukiväline sisältää:

- RRF – Recovery and Resilience Facility – 2,33 mrd € Suomeen
 - Suomen Kestävän kasvun ohjelma – 2,33 mrd € kolmen seuraavan vuoden aikana; ohjelmavalmistelusta annettu selonteko eduskunnalle 1.12.2020
- REACT-EU – Recovery Assistance for Cohesion and the Territories of Europe – 166 M€ Suomeen
 - Lisärahoitus kuluvan kauden rakennerahasto-ohjelmaan; ohjelmanmuutos
 - Pk-yritystoiminnan ja TKI-toiminnan kehittäminen digitalisaation ja vihreä siirtymän näkökulmasta, yritysten muutoskyvykkyys
- JTF – Just Transition Fund – 424 M€ Suomeen
 - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto – pääosa elpymisvälineen kautta; osana uutta rakennerahasto-ohjelmaa; turpeen käytön vähentämisen vaikutusten kompensoimiseen
 - Toteutusalue: Itä- ja Pohjois-Suomen suuralue, maakunnista Keski-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Satakunta, Pohjanmaa, Etelä-Karjala, Kymenlaakso sekä Pirkanmaalla Parkano, Kihniö, Virrat ja Punkalaidun
- Maaseuturahasto – 195 M€ Suomeen
 - Elpymistoimet maaseutuohjelman siirtymäkaudella; ohjelmanmuutos
- Muita lisärahoituseriä eri välineiden kautta
 - Lisäys mm. Horisontti Eurooppa –puiteohjelmaan, InvestEU-ohjelmaan, kriisivalmiuteen

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

RFF - Suomen kestävän kasvun ohjelma

		Mrd. euroa
1.	Koulutus, tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestävän kasvun uralle	0,4-0,5
2.	Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta	0,9-1,2
3.	Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen	0,15-0,3
4.	Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen	0,2-0,4
5.	Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen	0,15-0,3
6.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen	0,3-0,4
Yht.		2,33*

Suomi ja EU:n elpymispaketti sekä koheesiopolitiikka

Eurooppa-neuvosto heinäkuu 2020

	Suomen saanto (mrd.€)	Kokonaistaso EU:ssa (mrd. €)
MRK 2021–2027: EAKR, ESR+ (ja koheesiorahasto)	1,47	330
Elpymisväline: REACT EU lisärahoitus nykykaudelle EAKR ja ESR+	0,16	47,5
Koheesiorahastot yhteensä	1,63	377,5
MRK 2021–2027 ja elpymisväline: Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF	0,42	17,5
Alue- ja rakennepolitiikka yhteensä, ilman RFF	2,0	395

EU:n uusi ohjelmakauden 2021-2027 valmistelu Suomessa

- EU:n uuden ohjelmakauden 2021-2027 osalta Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) johtaa kansallisen ohjelmatyön valmistelua. Ohjelmatyötä valmistellaan ministeriöissä ja alueilla.
 - TEM vastaa lopullisen ohjelmatyön ehdotuksien laatimisesta. Ehdotus hyväksytään valtioneuvostossa ennen EU:n komissiolle toimittamista.
- Uusi ohjelmaehdotus on tarkoitus jättää EU:n komissiolle 1.5.2021 mennessä
- Lopullisen hyväksymispäätöksen tekee komissio virallisten neuvottelujen jälkeen.
- Kansallista ohjelmavalmistelua koordinoi ja yhteensovittaa kumppanuusperiaatteen mukaisesti perustettu Koheesio 2021+ työryhmä ja alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE) ([linkit](#))
- Valmistelu tehdään tiiviissä yhteistyössä maakunnan liittojen, ELY-keskusten sekä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa
- Uusi ohjelma on tarkoitus käynnistää Suomessa 1.9.2021. Asiaan vaikuttavat EU-tason päätökset, joten varmuutta ajankohdasta ei vielä ole. Kansallinen lainsäädäntö ei voi astua voimaan ennen EU-tason asetuksia. EU-asetusten odotetaan tulevan voimaan vuoden 2021 alkupuolella.

Uudistuva ja osaava Suomi (Suomen rakennerahasto-ohjelman luonnos, versio 6 / 28.10.2020)

TL 1 Innovatiivinen Suomi (EAKR)

- Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen
- Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi
- Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen

DIGITAALISUUS

TL 2 Hiilineutraali Suomi (EAKR) 30 % EAKR-varoista

- Energiatehokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja –palautuvuuden edistäminen
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen

VÄHÄHIILISYYS

TL 3 Saavutettavampi Suomi (EAKR) – infrahankkeet - koskettaa vain Itä- ja Pohjois-Suomea

- Alueellisen ja paikallisen saavutettavuuden kehittäminen

TL X Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF – todennäköisesti oma TL ohjelmaan

TL 4 Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR)

- Polkuja töihin
- Osaamista työelämään
- Yhdenvertaiseen osallisuuteen

TL 4b Lapset mukaan ottava Suomi (ESR) 5 % ESR-varoista

TL 5 Aineellisen puutteen torjunta (ESR) ?

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

JTF - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto

- Euroopan komissio on esittänyt EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Mekanismi sisältää mm. uuden oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (*Just Transition Fund, JTF*) perustamisen ohjelmakaudelle 2021–2027.
- Rahaston tarkoituksena on tukea niitä alueita, joihin hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen eniten vaikuttaa. Rahasto kohdentuu fossiilisista polttoaineista (hiili, turve, öljyliuske) riippuvaisille alueille ja paljon kasvihuonekaasuja aiheuttavaan teollisuuteen.
- Soveltamisalue Suomessa: Itä- ja Pohjois-Suomi (IP) sekä seuraavat maakunnat ja kunnat: Keski-Suomi, EP, Satakunta, Pohjanmaa, E-Karjala, Kymenlaakso sekä Pirkanmaalta Parkano, Kihniö, Virrat, ja Punkalaidun.
- Jokainen maakunta valmistelee siirtymäsuunnitelman helmi-maaliskuuhun 2021 mennessä
- **Euroopan komissio on antanut Suomelle oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa koskevat investointiohjeet, joiden mukaan ensisijaisesti priorisoitavia investointitarpeita ovat:**
 - tehokasta ja puhdasta energian tuotantoa ja käyttöä tukevien innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon liittyvät investoinnit
 - paikallisen talouden monipuolistaminen ja sen varmistaminen, että työntekijöillä, joihin siirtymä vaikuttaa, on tarvittavaa osaamista
 - turvetuotannosta vapautuvien alueiden kasvihuonekaasuvaikutuksen minimoiminen

Arvio rakennepoliittisesta ja elpymisrahoituksesta Satakunnassa 1/2021

Kauden 2014-20 uudelleenbudjetoidut EU-varat 22.10.2020, haku käynnissä:

- EAKR
 - Satakuntaliitto 700.000 € (EU+valtio)
 - ELY-keskus 1,447 M€ (EU+valtio)
- ESR
 - ELY-keskus 38.000 € (EU+valtio)

EU Elpymisvarat 2021-2023, haku käynnistyy 3/2021

- React EU (EAKR, ESR) 12/2020 Satli, ELY-keskus yhteensä n. 9,5 M€ (EU+valtio)
 - EU EAKR 3,8 M€
 - EU ESR 1,4 M€
 - Valtio 4,1 M€
 - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF vielä avoinna
 - Satakuntaliitto, ELY-keskus
- Uusi ohjelmakausi 2021-2027** Käynnistyy 1.9.2021, vielä avoinna

Kansalliset varat 11/2020, haku käynnissä

- AKKE (kansallinen rahoitus) 750.000 € (valtio)
 - Satakuntaliitto

15.1.2021